

XALQARO NORDIK UNIVERSITETI

**«O‘ZBEKISTON — 2030” STRATEGIYASINI
AMALGA OSHIRISH YO‘NALISHLARI VA
ISTIQBOLLARI YOSHLAR NIGOHIDA»
MAVZUSIDAGI RESPUBLIKA ILMIY-
AMALIY KONFERENSIYA**

Toshkent – 2024

I SHUBA

Qahramonova S. O'. Oliy o'quv yurtlarida ta'lim tizimining ilmiy va innovatsion jarayonlar bilan uzviylikini ta'minlash..... 10

Sobirxo'jayev X. B. Ta'lim tizimi islohotlari, ilm-fan va innovatsiyalar sohasidagi islohotlarning o'ziga xos jihatlari masalalari..... 13

Homidov J. Z. Tabiiy fanlarni o'qitishda innovatsion texnologiyalardan foydalanish..... 16

Qodirova N., Islomova G. U. Ta'limda innovatsion islohotlarni qo'llashning afzalliklari..... 21

Tursunov F. B. Ta'lim tizimi va ilm-fan sohasidagi islohotlarning ahamiyati..... 25

Matchonova M. M. Uchinchi renessans – ta'lim va taraqqiyot: o'tmish, bugun va kelajak..... 28

Ismoilov N.B Yoshlarga ta'lim-tarbiya berishda medita'limning o'ziga xos jihatlari..... 33

Mukhammadjonova D. Advancing society through reforms in education, science, and innovation..... 36

Baxrueva H.A., Shonazarova M. Роль коммуникативной культуры учителя в повышении качества образования..... 41

Sobirxo'jayev X. B. Ta'lim tizimi islohotlari, ilm-fan va innovatsiyalar sohasidagi islohotlarning o'ziga xos jihatlari masalalari..... 45

Jumanova Sh. I., Tojkarimova M. A. Boshlang'ich sinflarda matematika o'qitish metodikasi..... 49

Tojkarimova M. A. O'zbekistonda ta'lim sohasidagi islohotlar: inklyuziv ta'lim 53

Xalikova M. Texnologik tamaddun kontekstida axborot-ta'lim muhitini tashkil etishning bazaviy imperativlari..... 57

Pirniyazova M. K. Vitagen tajriba asosida talabalarda tadbirkorlik kompetensiyalarini rivojlantirishning ustuvor tamoyillari..... 67

Maxmudova Z. M. Ta'lim tizimini taraqqiyotini davlat tomonidan qo'llab – quvvatlash..... 81

Umarov T.M. Psychological help in adjusting primary class students to school . 85

Fayzullayeva M.A. Inklyuziv ta'limda raqamli texnologiyalarning o'рни va ahamiyati..... 89

Abdukholiqova M.I. Specific characteristics of the reforms and transformation process implemented in the uzbekistan education system..... 93

OLIV O'QUV YURLARIDA TA'LIM TIZIMINING ILMIY VA INNOVATSION JARAYONLAR BILAN UZVIYLIGINI TA'MINLASH

Qahramonova Sevinch O'tkir qizi¹

¹Islom Karimov nomidagi TDTU Olmaliq filiali,
“Metallurgiya va kimyoviy texnologiyalar”

fakulteti talabasi

sevinchqahramonova01@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu tezida oliy o'quv yurtlari o'quv jarayonini tashkillashtirishda ilmiy va innovatsion ta'lim texnologiyalaridan hamda ularning uzviyligidan foydalanish orqali ta'lim sifatini oshirishga bag'ishlangan. Ishda bugungi globallashtirish jarayonida mamlakatimiz oliy ta'lim dargohlarida innovatsion ta'lim texnologiyalarining ilmiy va o'quv jarayoniga bog'liq holda tashkillashtirishning nazariy-uslubiy asoslari hamda oliy ta'lim sifatini oshirish bo'yicha tavsiyalar berilgan.

Kalit so'zlar: ta'lim, innovatsiya, texnologiya, ilmiy, uzviylik, nazariy-uslubiy, sifat, tavsiya.

Mamlakatimiz iqtisodiy taraqqiyotining o'sish sur'atlari dunyo ham jamiyati tomonidan e'tirof etilmoqda. Bu bozor munosabatlariga bosqichma-bosqich o'tishning puxta o'ylangan strategiyasi, ayni paytda ilm-fanni rivojlantirish, ta'lim sohasini isloh etish, ilmiy va innovatsion faoliyatni har tomonlama qo'llab quvvatlashga qaratilgan keng ko'lamlis islohatlar samarasidir. Milliy iqtisodiyotni modernizatsiya qilish sharoitida ilm-fan hamda ishlab chiqarish sohalarini ilmiy innovatsion integratsiyani rivojlantirish alohida ahamiyat kasb etadi. Hozirgi kunda mamlakatimizning tezkor rivojlanish davrida fan, ta'lim va ishlab chiqarish integratsiyasi asosida yaratilgan innovatsion g'oya texnologiya va loyihalar ishlab chiqarilayotgan mahsulotlar turini kengaytirish, sarf-harajatlarni kamaytirish, texnik jarayonlarni avtomatlashtirishga xizmat qilmoqda. Oliy ta'lim tizimida intellektual, keng fikrli, boy dunyoqarashga, mukammal bilimga ega mutaxassislar tayyorgarligini ta'minlash, ularning salohiyatini yuksaltirish, ilmiy-tadqiqot ishlariga yo'naltirish, yosh olimlar iqtidorini yuzaga chiqarish kabi ezgu maqsadlar

Qayd etilgan ulug' maqsadlarni amalga oshirishda ta'lim va ilmiy faoliyatimizda sifat ko'rsatgichlarini yuksak darajada ta'minlab berishga erishish lozim. Ta'lim tizimining barcha quyi bo'g'inlari qatorida bizning oldimizga qo'yilgan ijtimoiy mas'uliyatni to'la his qilgan holda mutaxassislar raqobatdoshligini kafolatlash muhim vazifalarimizdan biri hisoblanadi [1].

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining “Ilmiy va innovatsion faoliyatni rivojlantirish bo'yicha davlat boshqaruv tizimini takomillashtirish to'g'risida ” gi farmonida: “mamlakatni innovatsion rivojlantirishning uzoq muddatli senariylari asosida ustivor soha va tarmoqlarni ilm-fan yutuqlari va innovatsiyalar asosida rivojlantirish strategiyalarini ishlab chiqarish; hududlarning intellektual va

texnologik salohiyatini oshirish, ilmiy va innovatsion faoliyatni rivojlantirishning zamonaviy infratuzilmasini shakllantirish; ilmiy darajali kadrlar tayyorlash tizimini muvofiqlashtirish; yoshlarni ilmiy va innovatsion faoliyatga jalb etishning samarali mexanizmlarini joriy qilish va ular tashabbuslarini har tomonlama qo'llab quvvatlash; ilm-fan va innovatsiyalar sohasida xalqaro aloqalarni kengaytirish va mustahkamlash, innovatsiyalar va texnologiyalar transferi bo'yicha chora-tadbirlarni amalga oshirish"dan iborat muhim vazifalar belgilandi [2].

O'zbekistonda yoshlarga oid davlat siyosatini yuritishda ham milliy an'analar va azaliy qadriyatlarimiz ham, jahonning ilg'or tajribasiga tayinlanmoqda, desak, adashmaymiz [3].

Ma'lumki, 2-blok va qisman 3-blok fanlarining asosiy vazifasi, ixtisoslik fanlarini tegishli fan asoslari bilan qurollantirib, mutaxassislik yaxshi o'zlashtirishga, istiqbolda, mehnat faoliyati davomida mutaxassisligi va kasb-kori doirasida vujudga keladigan masalalarni yecha olish imkoniyatini kuchaytiradi[4]. Barcha tizimlar kabi ta'lim jarayonining rivojlanishi mamlakatning iqtisodiy jihatdan rivojlanganligi va ta'minlanganligiga bog'liq. Bugungi kunda ta'lim tizimining barcha bosqishlarida ham darslarni zamonaviy o'lchash vositalari asosida ko'rgazmali tarzda o'tkazishga katta e'tibor qaratilmoqda. Tajriba va tadqiqot tushunchalari bilim va ilmning mohiyatini, ahamiyatini va istiqbolini belgilab beruvchi jarayondir. Shu bois hamisha ilm-fan jamiyat taraqqiyotida muhim ahamiyatga ega bo'lgan innovatsiyalar ustidagina tadqiqotlar olib borilsa u bilimli va mahoratli mutaxassislar tomonidan o'tkazilgan tajriba natijalariga ko'ra hayotda, insoniyat jamiyatga foydasi tegishini ko'zda tutgan holda tatbiq etiladi [5].

Universitet ta'limida zamonaviy talablarga mos keladigan mutaxassis-kadrlar tayyorlashni amalga oshirish uchun ta'lim tizimiga ilg'or pedagogik texnologiyalarni joriy etish orqali talaba va magistrantlarning faol bilim olishlarini tashkil etish va faol ilmiy-tadqiqot ishlarini olib borish hamda ta'lim tizimining demokratik tamoyillariga tobora keng yo'l ochib berish lozim [6]. Buning uchun esa talabalarning o'z qobiliyatini va imkoniyatlarini to'la-to'kis namoyon etishlari va butun kuch g'ayratlarini bilim olishga sarflashlari uchun imkon beradigan darajada ta'lim-tarbiya jarayonini takomillashtirish zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. S.E. Axmedov. Ta'lim, fan va ishlab chiqarish integratsiyasida intellektual salohiyatli yoshlar – mamlakat taraqqiyotining kafolati “ ta'lim, fan va ishlab chiqarish integratsiyada intellektual salohiyatli yoshlar - mamlakat taraqqiyotining muhim omili”.// XIII respublika ilmiy-amaliy konferensiya materiallari. - Samarqand: SamDAQI, 2016. -b. 3-4.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti SH. Mirziyoyev. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining farmoni. “Ilmiy va innovatsion faoliyatni rivojlantirish bo'yicha davlat boshqaruvi tizimini takomillashtirish to'g'risida”.// Toshkent shahri, 2021-yil 1-aprel.
3. M.Xodjiyev. Fidoiy va vatanparvar yoshlarni tarbiyalash, uchinchi renessans poydevorining tamal toshi.//“Xalq so'zi” gazetasi. Toshkent. -b. 4.

4. R.I.Xalmurodov. Kasbga yo'naltirilgan ta'lim haqida.// Ta'limda innovatsiyalar: strategiya, nazariya va amaliyot. Xalqaro ilmiy maqolalar to'plami. 1-qism. – Samarqand: SamDU, 2018. -b. 3-5.
5. E.A. Ruziyev, J.E. Ruziyev. Amaliy-laboratoriya ta'limida innovatsion jarayonlar.// Ta'limda innovatsiyalar: strategiya, nazariya va amaliyot. Xalqaro ilmiy maqolalar to'plami. 1-qism. – Samarqand: SamDU, 2018. -b. 181-184.
6. M.I. Mamadiyeva, E.A. Ruziyev, M.A.Mamirzayev. Analitik kimyoni o'qitishda mustaqil ta'limni tashkil etish.// “O'zbekistonning iqtisodiy rivojlanishida kimyoning o'rni” mavzusidagi respublika ilmiy-amaliy anjumani materiallari, III qism. – SamDU. 2018. – 124 bet.

TA'LIM TIZIMI ISLOHOTLARI, ILM-FAN VA INNOVATSIYALAR SOHASIDAGI ISLOHOTLARNING O'ZIGA XOS JIHATLARI MASALALARI

Sobirxo'jayev Xadyatillo Billoxon o'g'li¹

¹*Mirzo Ulug'bek nomidagi*

O'zbekiston milliy universiteti talabasi

xadyatillo2004@gmail.com

Annotatsiya: O'zbekistonda so'nggi yillar davomida Harakatlar strategiyasi doirasida, davlat ta'lim tizimini muntazam takomillashtirib borish, ta'limdagi muammolarga innovatsion yechimlar taklif etish, sifatli ta'lim-tarbiya berish, yetuk kadrlarni yetishtirib chiqarish bo'yicha sezilarli ishlar bajarildi. Endilikda ushbu dasturilamalning mantiqiy, izchil davomi hisoblangan Taraqqiyot strategiyasida jamiyat va davlat hayotida muhim bo'lgan qator masalalar kabi ta'lim, fan va innovatsiyalarga ham katta e'tibor qaratilmoqda.

Kalit so'zlar: Innovatsiya, ta'lim, ilm-fan, madaniyat, strategiya, rivojlanish, istiqbol, yoshlar, islohotlar.

Har bir davlatning ertangi kuni yoshlarning qay darajada ilmli ekani, zamonaviy ko'nikmalarni o'zlashtirish va amaliyotga joriy etishi, innovatsion bilimlarni rivojlantira olishi bilan bevosita bog'liq. Shu bois, ta'lim tizimini rivojlantirish masalasiga hukumat darajasida e'tibor qaratilishi har bir davlatning muhim vazifasi hisoblanadi. Bugun taraqqiyotning tamal toshi ham, mamlakatni qudratli, millatni buyuk qiladigan kuch ham ilm-fan, ta'lim va tarbiyadir. Shuning uchun ham, O'zbekistonda ta'lim tizimini kompleks rivojlantirish, malakali kadrlar tayyorlash maqsadlariga katta kuch va mablag'lar yo'naltirilmoqda [1].

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M. Mirziyoyev o'zining Oliy Majlisga murojaatnomasida mamlakatimizning xalqaro va mintaqaviy iqtisodiy